

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Na praznik sv. Jožefa.

Pojte do Jožefa in karkoli Vam
poreče — storite.

(I. Mozesova knjiga: 41.)

Egipškega Jožefa pokliče Faraon na svoj kraljevi dvor, potem ko je moral prestatjati dolgo dōbo 13tih let mnogo preganjanja, obrekovanja ter ječe. Izroči mu vso oblast in čast kraljevega namestnika v Egiptu. Po plodovitih sedmih letih jih pride tudi 7 zelo zelo hudih v deželo. Vsem, ki so Faraona klicali na pomoč, govori kralj: „Pojte do Jožefa in karkoli Vam poreče — storite.“ Nato jih prihaja prosilcev brez števila skoraj iz vseh krajev takrat znane sveta.

*

Prestopimo se, dragi, iz te stare v novo zavezo.

Oni egipški Jožef se nam dozdeva predpodoba današnjemu godovnjaku: sv. ženinu blažene Marije Device. A njemu ni kak človeški kralj, nego božji sin sam mu je izročil vso oblast nebeških darov. Zato tako-le o sv. Jožefu, Gospodovem redniku, govori sv. Bernard: „Jožefu je v varstvo oddan živi nebeški kruh, da ga hrani za-se in za ves svet.“

Pobožen slikar je tako-le predočil sv. Jožefa podobo: Na nebeškem prestolu sedi Jožef z Jezusom v naročju. Krog prestola pa se vrsti množica vernih. Vseh starosti, vseh stanov so ti verniki. Vsakdo iz te množice ima prošnje pismo v rokah. To pismo Jezusu izročuje. Enemu je pišana na

tem pismu beseda: Kruha; drugemu: Zdravja; na tretjem se berejo besede: Prosim odpuščanja grehov. Jezušček pa v roci, ki jo vodi sv. Jožef, drži pisalo in vsacemu prosilcu prošnjo podpisuje z besedo: Naj se zgodi!

Dragi moji! Opirajoč se na to zanimivo sestavljeno umetnikovo sliko premišljujmo danes, kako po priporočilu sv. Jožefa izpolnjuje Jezus tudi naše prošnje in kaj nam radi tega storiti.

* * *

1. Nekteri prosilci izmed množice na Jožefovi sliki prosijo kruha.

Dragi! Revščine je dosti po zemlji. Temu odvzame posestvo nemila vojska; onemu tatje; tretjemu zopet ogenj ali ktera si že bodi izmed tisočeri zemskih nesreč; četrti pa si je kriv sam — njegovo življenje in njegovo gospodarstvo ni nobene vrednosti imelo. Zato se čuje izmed revnega človeštva tolikrat klic: Kruha! Nimamo vsakdanjega kruha! Obleke nam ni ob mrazu. Vsi nasledki britke revščine so prišli nad nas.

In vender, dragi moji, Bog tako hoče, da je reven ta ali oni izmed nas. Veliki trpin Job je temu določna priča, ker ne pravi le: „Bog je dal!“ — nego tudi: „Bog je uzel!“ — Zakaj da Bog v svoji vsemodrosti prav temu odloči revščino v del in onemu ne: teh skrivnih božjih sklepov redoma ne more razvidati človeški razum. Tudi modri zdravnik časih z bolnikom dela

prav tako. Najbolj grenkih zdravil mu odloči. Grenčina ta preseda bolniku. A ko mu je učinila olajšavo in mu provzročila ljubega zdravja, potem ozdravljenec hvali tega modrega zdravnika z grenkimi zdravili. — Tako je sploh umevati ta ali druga nesreča v človeškem življenju. Bog jo pošlje zato, da izmodri tega zemljana, ki mu je bilo zna biti celo preveč srce navezano na to časnost in na ta svet.

Praviš mi pa na to, dragi moj, da je revščina preveliko hudo in da si revščina po tujejezičnem pregovoru „Paupertas turpia cogitat“ le slabega rada umišlja. Prav imaš — večkrat ni dobra, in mnogokrat je res temu tako. — Zato pa nesi, ki si revež, svoje prošnje pismo z napisom: „Kruha“ do sv. Jožefa in rad je podpiše Jezus po Jožefovem navodu rekoč: Kruha, vsakdanjega kruha bodi temu prosilcu.

2. Drugih prosilcev prošnja se glasi: Zdravja.

Veliko jih je teh prosilcev. Ti se opirajo tu pred sv. Jožefom na palice; več so jih donesli v posteljah; nekaj pa jih vseh spehaneh sem prihaja in so s cela mrtvaškega obraza. Smilijo so nam ti reveži, ker vedna bolezen je res vedno umiranje.

In vender, dragi, kakor revščina istotako tudi bolezen same na sebi niso pravo zlo — celo velika božja dobrota utegnejo biti, ker dušo ozdravljajo greha. To resnico nam izpričujejo sijajni izgledi. Veliki sv. Avguštin je bil vdan verski zmoti Manihejcev. Ni ga bilo odpravilo od te krive vere ne prijateljev opominjevanje, ne materin jok, ne lastne vesti mogočni glas. A poprime ga bolezen, huda bolezen v želodcu. Takrat se pa koj odloči mladi Avguštin ter prejme zakrament sv. krsta. Najhrabreji zmagovalec samega sebe je torej postal Avguštin prav tistokrat, ko mu je bilo najbolj oslabeled njega bolno telo. Zato značilno govori pregovor, ki veli: Telesna šibkost — duši krepčost.

A ker je bolezen mnogokrat velika nesreča, zapomni si to-le, današnjemu prazniku v spominj, iz življenja sv. Terezije. Ko so bili vsi obupovali o njenem ozdravljenju, zadobi je nemudoma na sv. Jožefa

priprošnje. — Od tega časa ga je tudi popolnoma posnemala v svojem življenju. Pogostoma je bila potem izustovala te-le besede: „Ne spominjam se, da ne bi bila dosegla kake stvari, za katero sem sv. Jožefa pomoči bila prosila.“ Zapustila nam je to isto trditev tudi v svojih spisih.

3. Ostali prosilci na tej sliki sv. Jožefa prosijo odpuščanja grehov.

Kdo so ti obupanci na sliki? To so reveži ki jih je mladostna neizkušenost ali pa življenjska nesreča pogreznila v greh. Po pravici se boje, da bi radi tega nesrečnega svojega stanja ne bi bili izbrisani iz bukev življenja.

Greh se jim odpusti, če so ga namenjeni studiti v resnici; če so namenjeni umikati se vsaki priliki nanj, kot se n. pr. steklemu psu vsakdo ogne že od daleč; če radi prenesejo trpenja, ki so je zaslužili za greh. — Tudi ti vsi naj se le z zaupanjem bližajo Jezusu v Jožefovem naročju ter mu izroče prošnje za grehov odpuščenje. Na Jožefovo priporočilo se jim gotovo izpolne to, za kar so prosili.

„Nekterim svetnikom“ — pravi angeljski cerkveni učenik Tomo iz Akvina — „je samo priprošnjikom biti le v raznih zadevah; a sv. Jožef je oškrbnik vsem milostim božjim. Sv. Jožef, tako si mislimo, sme ukazovati v nebesih; saj mu je bil pokoren sam božji sin na zemlji in ta pokorščina mu še sedaj popolnoma ni jenjati mogla.“

* * *

Zato pribeži, dragi, ali v telesnih ali v dušnih potrebah k sv. Jožefu. Prepričaš se koj kmalo: kako obila, kako hitra, kako čudežna ti bo njegova pomoč. Zastonj ne piše cerkveni pisalec, ki pravi: „Blagor onim, ki so bili sprejeti v Jožefovo varstvo.“ [Cristoph a Capite fontium.] Amen.

IV. nedelja v postu ali štiridesetnici.

Glejte, človek!
(Pilatove besede — Iv. 19, 5.)

Da bi usmiljenje obudil do Jezusa, pripelje ga Pilat vun iz svoje palače — nosečega trnjevo krono in škrlatasto oblačilo

govoreč: „Glejte, človek!“ — Res da! le malokrat se je izgovorila beseda, ki bi bila imela več v sebi, ki bi bila pretresla bolj, nego ta Pilatov izrek: „Glejte, človek — glejte, vaš kralj!“ (Jan. 19, 14.) — Glejte človeka, ki je odrešil vse druge; glejte Odrešenika! A vender le, glejte ga, kako je potrj; kako uničen; kako nosi prokletstvo vsega človeškega rodú.

Vprašajmo se torej danes oprti na besede „Glejte — človek:“ O človek, čemu tvoja ošabnost v očigled Odrešenikovemu velikemu poniževanju? Temu vprašanju si tudi odgovorimo v dušni svoj prid.

*

Po fórumu v Jeruzalemu se gnête množica ljudi. — Kakor bi se, ogledujoč jo, ozirali v morsko površino, se nam zdi. Iz tega površja pa se od časa do časa morskim néstvorom enako dvigajo ljudstvu knezi: farizeji — to pa zato, da podšuntujo ljudstvo in je zoper Jezusa razsrde. — Pilat jim Odrešenika pokaže govoreč: „Glejte, pripeljal sem Vam ga vun, da spoznate, kako ne najdem nad njim nobene krivice“. (Iv. 19, 4). Glejte ga svojega kralja: kako je razmesarjen; saj ne vidite ob njem več človeške podobe! — Če je res zločinec; glejte ga — dosti je že pretrpel. Če je pa kralj, glejte njega in krono mu na glavi! — Če ste torej ljudje; tako, da čutite po človeško; usmilite se ga: Glejte, človek! — Dragi! Večni Bog in v taki sramoti! Ozrimo se med svet, nad svet v nebesa, celo gori do Boga ter se učimo z izrekom „Glejte človek“ za svoje življenje.

*

*

*

Nekokrat je sv. Dorotej v prisotnosti nekterih plemenitnikov iz palestinskega mesta Gáze — govoril o ponižnosti in je trdil o tej čednosti to-le: „Bliže ko je kdo božjemu spoznanju in bolj ko služi Bogu, toliko gotoveje se grešnika spozna.“ Oglasi se na to izmed poslušalcev nekdo začujen in razžaljen govoreč: „Kako je to mogoče — bliže ko je človek Bogu, toliko večji je; ti

pa praviš: Kolikor večji, toliko manjši; kolikor žlahnejši, toliko revnejši — ni li to oporekanje samemu sebi?“ — Dorotej nadaljuje vprašajoč: „Povej mi vender le, prečastni; kakošno je tvoje stalo v domačem mestu Gazi?“ „Vsekako sem tam“, odgovarja nagovorjeni, „izmed prvih; ne vem, če je še kdo pred menoj“. „Prav dobro“, odvrta Dorotej, „ali kaj, ko bi se podal v prvo palestinsko mesto, v Cezarejo, kjer rimski pretor stoluje?“ „Prav imaš“, glasi se odgovor, „tam nebi bilo več tako, kakor je v Gazi; ali vender le tudi tam v Cezareji mi je vhod do častitih hiš.“ Dorotej: „Kaj pa, ko bi prišel v glavno azijsko mesto, v Antiohijo, kjer biva prokonzul, kjer te otemni svit in bogastvo vsakterega tamošnjih meščanov?“ Plemič: „Tam, to je res, pa bodo ravnali z menoj, kakor s smešnim plemičem z dežele — da, morda kakor s kmetom!“ „In ko bi prišel celo do Carigrada, glavnega mesta cesarstvu, kjer je vsaka hiša palača in častit vsak meščan?“ „Tam pa“, misli plemenitnik iz Gaze, „bi izginil takorekoč“. „In ko bi slednjič pripotoval v stolno cesarjevo mesto, v Rim, in bi videl samega vladarja v svitu in okrog njega vse velikaše?“ „Tu v Rimu pa bi se“, meni gaški meščan, „samemu sebi zdel berač.“ — „Sedaj torej jasno vidiš“, končuje Dorotej, „čem dalje od stolnega mesta in od cesarja, toliko večji; čim bliže cesarju, toliko manjši! — Tako je tudi s človekom! čim dalje je od božjega spoznanja, toliko večji se zdi samemu sebi; čem bliže pa dojde do Boga, toliko ubožnejši se mora zdeti samemu sebi — toliko ponižnejša se mora smatrati sam.“

Hodimo tudi mi, dragi, to pot gaškega meščana in dojdemo do kraljeve Device, ki je častnejša nego vse stvarstvo, bliža Bogu nego slednji zemljan. Kaj pač ona trdi o sebi? — V ponižnosti Marija govori: „Glej, dekla sem Gospodova“!

Stopajmo prav po tej poti do njega, ki so mu pokorni morje in valovi, ki je sam Bog — kaj pač Jezus govori o samem sebi? Popolnoma zedinjen z Bogom, svojim očetom, nekokrat, ko so ga nagovorili „dobri mojster“, odvrta govoreč: „Kaj me imenujete dobrega; dober ni nikdo, nego

Bog sam!" Tako jih je znal zavrniti Gospod nebes in zemlje ves ponižen s tako človeško primero takrat, ko je vpošteval le svojo človeško naravo svojemu nebeškemu Očetu napram.

Dragi! v vsakem zemljanov tli bolj ali manj ta ošabni nagon, da bi veljal kaj pred svetom. — Veliki pagan Demosten pripoveduje o samem sebi — kako dobro se mu je zdelo, če je šel po atenskih ulicah in je memogrede časih čul, da je najskromnejša postrežnica idoč memo njega pošepnila svoji tovaršici govoreč: Vidiš ga, če ga še ne poznaš, to je imenitni govorec Demosten! Kako čudno, kaj ne dragi, to o tako imenitnem možu.

In če dandanes hodi po šetališčih kdo ter provzroča, da mu ostroge in sablja ob kamenu zvené — kaj hoče s tem družega reči nego: Glejte me hrabrega, glejte me viteza brez bojazni in brez graje?

In če se spozabi danes kdo tako, da se slabimi dovtipi hvali celo svojih nehvalnih dejanj ter mu ob tem pritrajajo ničvredneži se smeje — kaj hoče ta revež družega trditi v svoji oholosti, nego to: Glejte me človeka brez predsodkov in brez strahu!?

In vender, kako malo povôda je vsakemu nas se ošabiti! — To je spoznal veliki Filip, nekokrat le prav na rahlo opomnjen smrti in grobu. Padši s konja je ogledoval namreč malo globel v pesku, tam nastalo, kjer je nehote ležal govoreč: „Glej, kako mala peščica peska je bila prostorna dovolj za vladarja sveta!“ — To isto resnico je premišljeval premagani Arhidani, kralj iz Šparte. Zmagovalcu, istemu macedonskemu Filipu, je namreč poslal pismo s kratko vsebino: „Premeri, o kralj, svojo senco in naznani — je-li postala daljša od tega časa, kar si me premagal v boju?“

* * *

Proč tedaj, dragi, — z vsim ošabovanjem, ko je ponižen naš Bog. Ecce homo — glej človek! „Kaj stopaš po koncu“ pravi sv. Avguštin, „ko se je zavoljo tebe ponižal božji sin? Na svet je došel Krist ozdravit

korenino vsega zla, napuh! — Če te je bilo do slej sram posnemati ponižnega človeka — glej, posnemaj od slej ponižnega Boga.“ Amen.

Žalostna Mati Božja.

II. postna pridiga.

(Konec.)

Nevoščljivost je jako stara pregreha, za napuhom najstarejša. Pogledaj satana, staro kačo, kako se plazi okrog rajskega vrta; pogledaj ga, kako se mu bere nevoščljivost iz prekanjenih oči. On ne more mirovati videč, kako krasni sta duši Adama in Eve v sijaju milosti božje. On ne odneha, dokler ni zapeljana Eva. Satanova nevoščljivost je tisti strupeni meč, s katerim je bila uničena sreča prvih starišev in vesoljnega človeškega rodu.

Koliko zla izvira nam vsem iz te pregrehe! Zakaj je med nami toliko opravljanja in obrekovanja? Zato ker gospoduje v premnogih srcih nevoščljivost. Le pomislimo, kakošne ostudnosti se gode dandanašnji, kadar je izpraznjena kaka boljša služba. Kako se poganjajo in pehajo drug pred drugim zanjo! Nevoščljivost poganja tedaj svoje strupene cvetove. S kakošnimi pripomočki se deluje? Ne vselej s pravimi. Nasprotnikovo življenje se natanko preišče. Gorje mu, če se je kdaj količkaj napačno prestopil. Vse to se pobere in naznani na pristojnem mestu. Še več, izmišljajo se napake, ki jih bližnji nima. On mora pasti, naj velja karkoli hoče, sklene nevoščljivec ter vestno in natančno posnema pismarje in farizeje, ki niso mogli ničesar hudega opaziti na Kristu, a so ga obrekovali, češ, da je upornik, zapeljivec ljudi, zaničevalec vere in postave.

Zakaj je med nami toliko predrznih sodba? Zato ker iz marsikaterega srca ne govori ljubezen, nego nevoščljivost. Nevoščljivost ti zavije vsako besedo, naj si je še tako blaga. Ona podloži vsakemu dejanju zloben namen. Nevoščljivost tako preslepi človeka, da ne najde na svojem bližnjem

čisto nič dobrega. "Kdo izmed vas me greha prepriča?" (Iv. 8. 46.) vprašal je Krist svoje sovražnike. Tedaj so molčali; a na Pilatovem dvorišču so kričali: "Križaj ga, križaj ga!" Prav tako ravna nevoščljivec; tudi on bi križal, da, na drobne kosce sesekal, na grmadi požgal svojega nasprotnika, ko bi ga le mogel.

stvari žališ Stvarnika in zasajaš svoji ne-
beški Materi meč v srce.

Trpeča Mati nas opominja danes, ^{Kindorum?}
da se odpovejmo nevoščljivosti in ¹⁵³⁹
zvesto izpolnimo Izveličarjev zlati nauk: ^{Wendel}
„Vse, karkoli hočete, da vam ljudje store, ^{Wendel}
tudi vi njim storite.“ (Mat. 7. 12.) Amen. ^{Wendel}

Župnik Ivan Vrhovnik. *L. L. 78 -*

Zatrtje nekdanje cerkve in kapele v ljubljanski.

(Dalje.) 2 prov. Croat. de-Carnio-

3. Cerkev sv. Filipa apostola. 1700 r. p. 2.

Med Ljubljano in Gradom nekako tam, kjer je stala nekdanja glavna straža poleg Mahrove hiše, je bilo v davnih časih svetišče posvečeno sv. apostolu Filipu. Stari letopisci so nam ohranili poročilo, da je zgradil to cerkev l. 1073. na svoje troške imoviti ljubljanski trgovec in meščan Peter Baldaviz. Pač je morala biti tedaj cvetoča trgovina v našem glavnem mestu, da je od njenega dobička blagi kupčevalec mogel toliko žrtvovati na bogoljubni namen!

4. Cerkev Marije Device v nebo vzete.

Cerkev sv. Filipa izgine brzo z zgodovinskega obzorja in na njeno mesto, da, prav na njeno selišče stopi cerkev Marijinega vnebovzetja. To je bila stara frančiškanska cerkev ljubljanska (sedanja je bila nekoč avguštinska).

Z vsako cerkvijo je tesno združena zgodovina njenih varuhov; ozirno se torej na minuloost frančiškanskega reda v Ljubljani, dokler je bival pod okriljem Matere božje v nebo vzete.

Kdaj so prišli oo. frančiškani v Ljubljano? Kdor bo živel še trideset let, priča bo sedemstoletnici njihovega prihoda v tukajšnje mesto. Kakor nekdanj Izveličar razposlal je tudi sv. Frančišek Asiški svoje učence križem sveta in prišli so iz bližnje Italije kmalu v slovenske pokrajine. Tod je potoval učeč in čudeže delajoč sv. Anton Paduanski. Verjetno je, da se je mudil

Marija je privoščila svojemu bližnjemu vse dobro. V Kani galilejski je brzo pomagala s svojo prošnjo, ko je bila opazila, da je gostom poteklo vino. „Ljubezen ni nevoščljiva“ (I. Kor. 13. 4.) Marijino srce ni poznalo nevoščljivosti; ono je bridko žalovalo zaradi te pregrehe. Žalovala je Marija vedoč, kako nevhvaležni so nevoščljivci Stvarniku. Ona žaluje videč, da se skriva tudi v tvojem srcu kača nevoščljivosti. Zakaj nisi zadovoljen s tem, kar ti je dal Bog? Zakaj zavidaš brata, ki ima mrvico več?

Nevoščljiv si mu, ker je imovit. Ali ne veš, da denar sam na sebi ne da sreče. Koliko bogatinov se postreli in pomori! Ko bi denar prinašal srečo, gotovo bi se ne usmrtil noben bogatin. Ali je vredno torej, da radi denarja zavidaš svojega bližnjega? Smrt gotovo pride in tedaj bo denar zate prav tiste veljave, kakor kamenje na cesti; zapustiti ti bo vse. Glej, kako si nespameten, ker zaradi take minljive, goljufne

V 17. stoletju si je ljubljanski frančiškanski samostan zelo opomogel. To priča število menihov. L. 1633. je poročal škof Scarlichi v Rim, da biva v njem štiriindvajset samostancev. Kolik razloček proti l. 1593, ko je sameval v ljubljanskem frančiškanskem samostanu samo eden menih.

Župnik Ivan Vrhovnik.

(Dalje prihodnjič.)

Mučenci.

Starokrščanska povest Milutina Mayerja

(Dalje.)

II.

Sedemnajstega dne sušča je bilo nenavadno živo na glavnem rimskem trgu, na „Forum Romanum“. Vse črno je bilo tamkaj ljudij, ki so se potiskavali in prerivali na vse strani. Največ se jih je gnetlo po kamenitih stopnicah na vrh kapitolinskega griča, kjer je stal veličasten in bogato ozaljšan tempelj poglavarja rimskih bogov „Jupitra kapitolinskega“. Tega dne se je namreč slavila z največjo sijajnostjo slavnost, ki so ji rekali „Liberalia“. Vsak mladi Rimljan, kateri je dovršil šestnajsto leto, je moral priti na Kapitolij, da daruje žrtev na čast vrhovnemu bogu Jupitru, potem pa stopiti v svetišče boga Baha, kateremu je daroval medene kolače. Tega dne se je poslavljajl vsak rimljanski mladenič od svojega destinstva, odložil svojo volneno haljo, takozvano „togo preteksto“, obšito s škrlatom ter oblekel novo moško „togo virilis“. Tako je bil proglašen za polnoletnega in se dokopal do vseh rimskih meščanskih pravic. Nato je šel k učenjakom poslušat njihovih nauk ali h kakemu visokemu rimskemu uradniku ali vojskovodji učiti se sodnih, upravnih ali vojnih znanosti. Vrh tega je dobil pravico prihajati k senatskim zborovanjem, kjer so razpravljali in se posvetovali o blaginji domovine in rimskega naroda.

Krog devete ure zjutraj se je razvrščevala pred palačo senatorja Marcela Valerija velika množica sužnjev, čakajočih mladega gospodarja Valerija, da ga spremijo na Kapitolij, kamor pojde bogom darovat. Vsi sužnji so bili praznično oblečeni, kajti senator Marcel Valerij je hotel tudi

o tej priliki pokazati Rimljanom, da ga ne zovejo zastonj „bogatega senatorja“.

Nadzorniki sužnjev so se morali zelo truditi, da so jih deli v red. Njihova služba je bila težavna, ker jim je bilo paziti na toliko sužnjev. Marsikateri neposlušni suženj je dobil s šibo ali z bičem opominj, da naj se lepše vede. Nadzorniki so bili v tem oziru zelo neusmiljeni in strogi; marsikdaj so zaradi kake malenkosti do krvi pretepali siromašne sužnje, katerim je bilo že sicer dosti trpeti od oholih in surovih gospodarjev.

Ko je bilo vse to veliko spremstvo urejeno, stopi eden izmed nadzornikov v palačo povedat gospodarju, da je vse gotovo.

Malo hipov pozneje se prikaže skozi vrata več lepih nosilk na ramenih čvrstih sužnjev. V prvi je sedel sam Marcel s sinom Valerijem, oblečenim v novo „moško togo“; v drugi je bila Valerijeva mati s hčerko Cecilijo, v ostalih pa mnogi sorodniki. Vsako nosilko je nosilo po osem sužnjev v rumenkastih tunikah.¹

Ves izprevod krene po ulici „Vikus Tuskus“ na glavni trg. Tolpa radovednežev in vsakovrstna rimska druhal je okroževala in spremljala ta sijajni in imenitni izprevod.

Ko so prišli na „Forum“, bilo je tam že vse živo. Brezdelna druhal se je ležec po hodnikih in po stolbah palač in templov čudila bogastvu rimskih velikašev. Taki sijajni in razkošni prizori so vgajali rimskim brezdelnikom in proletarcem, ki so se natepli z vseh vetrov semkaj, da jih živi rimski cesar in zabava z dragimi igrami v cirkusih in po gledališčih.

Na tem trgu, ki so mu Rimljani ponosno rekali: srce ogromnega rimskega cesarstva, opazil si neštevilno mešanico ljudij iz vseh pokrajin prostranega cesarstva. Poleg pravih rojenih Rimljanov so se bavili tam afriški muri z debelimi ustnicami in biserno belimi zobmi, žoltokožni Egipčani, mračni, bradati barbari² s severa, zamišljeni Židje in lokavi Grki. Tamkaj si čul jezike in videl noše vseh narodov; kajpada sta prevladovala latinski in grški jezik, ki so ju tedaj govorili malone vsi podložniki velikega cesarstva. Proti cesarski palači stoječi na bližnjem palatinskem holmcu so korakali oddelki vojakov pretorijancev³ s pozlačenimi šlemi in velikimi štiti,

¹ Tunika — platnena obleka nalik robači.

² Barbari so zvali slehernega, ki ni bil rojen Rimljan.

³ Pretorijanci — cesarjeva telesna straža.

potem cesarski uradniki, pred katerimi so šli njihovi sužnji-spremljevalci, vestniki in liktorji s snopom palic, iz katerih so morale sekirice. Nadalje so se vzpenjali na kapitolinski grič zbori duhovnikov s svojim „pontifeksom“ ali „vrhovnim duhovnikom“ na čelu pevajoč pesmi bogovom na čast. Namenjeni so bili v svetišča obhajati slavnost „Liberalijev“. Tako so vreli vkup ljudje in se gnetli, da so sužnji senatorja Marcela Valerija neprenehoma morali kričati:

„V kraj, ljudje! Naredite prostor za mogočnega in imenitnega senatorja Marcela Valerija!“

Lena druhal, ki je dobro poznala Marcela, se mu je rada umaknila, ker ga je spoštovala in ljubila. Njega je čislalo mlado in staro po vsem Rimu, saj je o velikih svečanostih tako rad delil brezdelnemu ljudstvu kruha, mesa in novcev. Tako se je prikupil ljudem, ki so mu bili docela privrženi. Dobro mu je delo, ko je gredoč po rimskih ulicah in trgih čul vzklike: „Zdrav bodi dobronik naš!“ ... „Zdrav, naš oče in prijatelj!“ ... Prekanjena množica je dobro poznala njegovo nečimurnost, zato je vsekdar glasno poveljevala njegove vrline. Tudi to pot so jeli takoj, ko so ga bili opazili, navdušeno in glasno govoriti o njegovi plemenitosti, dobroti in radodarnosti. ... „To je on! ... Naj živi plemeniti senator Marcel Valerij!“ ... klicala je razvneta množica in ga pozdravljala kakor kakega cesarja, ker se je nadejala, da bo danes, ko proglašja svojega sina Valerija za polnoletnega, še darežljivejši, nego po navadi; saj je bila to odlična domača slavnost, slavnost, katero vsak Rimljan samo enkrat doživi.

In zares, ukazal je nadzornikom in sužnjem, naj razdele opoludne med druhal novcev in jedil, da bodo pomnili, kdaj je slavil njegov sin svoj prestop v moško dobo.

„Vidiš, sinko,“ reče Marcel svojemu Valeriju „tako se je treba prikupiti druhal. Če jim vržeš nekaj sestercev¹ ali kakih sto rženih hlebov, pa so ti zadovoljni ...“

¹ Sesterec — rimski denar, vreden 20 vinarjev.

„Ali to ni odkritosrčna ljubezen“, odvrne Valerij. „Ista druhal bi proslavljala tudi svojega zakletga sovražnika Fabija Paplikola, ki jih mrzi na vso moč, samo ako bi jim vrgel kruha in novcev.“

(Dalje prihodnjič.)

Emonski.

Zrnje.

Kuhali ali pekli? V Parizu je pripravljaj vojaški duhovnik svoje vojake na sv. izpoved. Poleg drugega jim je tudi govoril o mukah v peklu. Stotnik, ki je to poslušal, a je bil slaboverec, vpraša po pridigi duhovnika: „Velečastiti gospod! Ali se bodo pogubljeni v peklu kuhali ali pekli?“ — „Gospod stotnik“, odgovori duhovnik čisto mirno, „ne belite si radi tega glave, bode te že videli, kadar pridete tja.“ Nekaj dni kasneje je stotnik klečal pred tem istim duhovnikom, da se skesano izpove. — Resnica protrese mozeg in kosti.

Pap. A. Merkun.

Katoliška cerkev — sovražnica šoli? V „Svetovni zgodovini“ učenjaka Weiß: 5. zvezek; 1. stran, se izplača prebrati nekaj vrstic vsem onim, ki trdijo, da je bila cerkev šolstvu sovražna. Ko se je vnel boj s paganskimi Prusi, povzdignil je slavni papež Inocencij III. svoj glas v opominj bojevnikom govoreč: „Izpreobrnjeni naj ne postanejo sužnji, nego prostniki v Kristu.“ In ta namen je deloval na vso moč, da so se vstanavljale šole, in da so se v njih poučevali ti bivši sužnjiki.

L. P.

Zahvala.

Zboleli so nam ljuba mati, bolezen bila je tako nevarna, da po skrbnem zdravnikovem prizadevanju ni bilo več upanja, da bi ozdraveli. Žalost je pripelala do vrha. Pet malih otrok je jokalo, upanje pa nam ni upadlo.

Obljubo smo storili, da objavimo v „Danici“ zahvalo, ako nam ljubi Bog po priprošnji Marije še ohrani mater. Začeli smo devetdnevnicu. Nismo je še končali, in mati so bili zdravi.

Tisočerna hvala Bogu in Mariji Devici!

Zatičina na Dolenskem 7. sušca 1903.

Rodbina Gorišek.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.